

Хоменко Т. А.,

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри германських мов, зарубіжної літератури та методик їхнього навчання
Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка

НАЗВИ ФІЗІОЛОГІЧНИХ РІДИН У МОВНІЙ КАРТИНІ СВІТУ ДАВНІХ ГЕРМАНЦІВ

Анотація. Статтю присвячено назвам фізіологічних рідин у мовній картині світу давніх германців. У світлі посилення процесів інтеграції, глобалізації, міграції людям, які знаходяться у ситуаціях контакту з культурою та мовою інших народів необхідно мати уявлення про історичний розвиток та сучасний стан мовної картини світу суспільства, з представниками якого вони спілкуються. Такі знання дають змогу уникнути непорозумінь при суспільних контактах. Ще В. фон Гумбольдт вважав, що кожний народ бачить світ по-своєму та відображає своє світобачення у мові. Сучасні дослідники розглядають мовну картину світу як сукупність неприхованих та прихованих смислів. Мета статті полягає у з'ясуванні значень та смислів назв фізіологічних рідин в мовній картині світу давніх германців за допомогою етимологічного та семантичного аналізу.

Лексеми на позначення фізіологічних рідин зустрічаються у германо-скандинавських міфах та сагах. У актах творіння присутні вода, кров, слина, піт, мед. Етимологічно ці слова означають «волога», «те, що розтікається». «те, що струменить». Таким чином, волога вважалася основою життя. Перша розумна істота-велетень Імір був створений з води, чоловік та жінка у нього під рукою – з поту, увесь світ – з його крові, наймудріша розумна істота Квасір – із слини, сакральний мед поезії – з крові та бджолиного меду.

Необхідними для підтримки життя та функціонування організму германці вважали воду, молоко, мед, сечу. Вода підтримувала існування Світового дерева, норни кожен день поливали його водою із священного джерела Урд. Молоком корова Аудумла годувала Іміра, мед давала коза Хейдрун для харчування ейнхеріїв. Сеча людей та тварин використовувалася у лікуванні. Отрута застосовувалася для лікування, але нею можна було здійснити і вбивство. Отрутою та сечею користувалися у магічних цілях, про що свідчить їх етимологічне значення.

Ключові слова: давні германці, мовна картина світу, фізіологічна рідина, лексема, сукупність смислів.

Постановка проблеми. Умови життя в сучасному світі вимагають від людей не тільки знання іноземної мови, але й розуміння культурних смислів, які складають картину світу окремого народу. Посилення процесів глобалізації, міграції та інтеграції передбачає, що представники народу мають бути знайомими з мовною картиною світу та її розвитком того мовного суспільства, у якому вони перебувають, в іншому разі адаптація відбувається важко. У мовній картині світу зафіксоване мовне вираження поведінкових стереотипів, ціннісних орієнтацій, форм мислення того чи іншого народу. Представники різних народів мають бути толерантними до особливостей іншої культури та розуміти смисли мовної картини світу.

Аналіз досліджень і публікацій. Ідеї В. фон Гумбольдта про мову як безперервний творчий процес та про внутрішню форму мови як вираження індивідуального світоспоглядання народу знайшли продовження не лише в неогумбольдтіанців, але й у дослідників 20 ст. та початку 21 ст. Послідовник В. фон Гумбольдта Л. Вайсгербер ввів термін «мовна картина світу» у науку.

Зараз мовна картина світу розглядається як представлення предметів, явищ, фактів, ситуацій дійсності, ціннісних орієнтирів, життєвих стратегій і сценаріїв поведінки в мовних знаках, категоріях, явищах мовлення, що є семіотичним результатом концептуальної репрезентації дійсності в етносвідомості [1, с. 365].

Сучасні дослідники піднімають такі питання, як вплив мовної картини світу на порозуміння між комунікантами [2], мовна картина світу у ракурсі енциклопедичного дискурсу [3], асоціативний образ Батьківщини в мовній картині світу української молоді [4].

Мета статті – з'ясувати та описати лексичні одиниці на позначення фізіологічних рідин у мовній картині світу давніх германців з точки зору етимологічного та семантичного аналізу.

Виклад основного матеріалу. З назвами рідин ми зустрічаємося вже у германо-скандинавських міфах про створення світу. Перша жива істота – велетень Імір – з'явився при таненні випаруваних та замерзлих вод отруйного потоку Елівагар. У міфі названі дві речовини: вода та отрута. Вода вважалася необхідною для життя людини. Водною освячували дитину після народження. джерелом життя є вода. Коли гість заходив у дім, йому, перш за все, пропонували воду для вмивання, як сказано у «Промові Високого» Світове дерево – яшень Ітдрасиль – живився священною водою з джерела Урд: а. water «вода», да. wæter, н. Wasser, двн. wazzar, нл. water, дс., дфриз. watar, шв. vatten, дісл. vatn, гот. watō (мн. wat-na) < герм. *watar/watan- «вода» // гр. hýdōr «вода», лат. unda «хвиля», ді. udan- «вода», лит. vanduō; укр. вода, псл. *voda; алб. ujë «вода», арм. get (< *ǵedō) «ріка», хет. ɰatar «вода» < іє. *aǵa-/ǵē-d-/ǵod-/ud- «зволжувати, бути мокрим» (> *ǵedōr/udnes «вода».; а. wet «вологий», да. wæt, шв. vāt, дісл. vātr < герм. *wætaz (< іє. *ǵēdo-) «вологий»; да. waðum «хвиля», дісл. unnr, uðr «хвиля», дс. ūthia, да. ǰð, двн. undea «хвиля» (< іє. *ǵet-); а. whisky «віскі» (< кельт. uisge «вода» + beatha «життя» = «вода життя») [5].

Недарма біля джерела Урд жили норни Урд, Верданді, Скульд, які вважалися богинями долі та наділяли долею всіх у світі, виплітаючи нитки життя, і могли обірвати їх коли завгодно. У германців поняття долі позначалося словом urðr: да. wurd «доля, приречення, призначення», «подія», а. weird, дс. wurth, двн. wurt, дісл. urðr «доля, богиня долі», «смерть,

нешастя, подія» < герм. *wurdiz // герм. *werþan «ставати» («вертїти, повертати»), лат. vertere «вертїти, повертати», рос. вертеть. Урд – ім'я однієї з норн, двох інших звали Скульд та Верданді: дісл. skuld «обов'язок», «майбутнє»// да. skyld, дс., двн. sculd «обов'язок, бути зобов'язаним»; дісл. Verðandi (< verða «ставати») «Становлення» [6, с. 70]. Існували також норни, які наділяли долею кожну дитину при народженні.

Норни виконували свою роботу для збереження існуючого у світі порядку. Щоб Світове дерево існувало, росло та залишалося вічнозеленим, вони кожного дня поливали його із священного джерела долі Урд та обмазували корінь дерева брудом або глиною, що накопичувалися на його берегах. Характерно, що дерева, з яких боги створили перших людей Аска та Емблу, теж лежали біля води. Отже, вода є необхідним елементом акту творення та підтримки життя.

Вода капала з рогів оленя Ейктюрніра, який жив на ясені Іггдрасиль та харчувався його листям. Ця вода потрапляла у колодязь Хвергельмір «киплячий казан», звідки брали початок усі ріки. Але це не просто вода. Ім'я оленя означає «той, що з дубовими кінчиками рогів»: дсканд. eik «дуб». Forп «шипи, терен, ріг» [7, с. 36]. Вода, надходячи у ріки, фільтрувалася через його роги з дубу. Про протимікробні властивості дубової деревини давні германці дуже добре знали, про що свідчать слова у «Промові Високого»: «...лікуй пронос дубом...».

Отрута символізувала гнів та злість у характері створених істот. Германцям, звісно, були відомі рослини та тварини, які продукували отруту. Отрута у германських мовах позначалася декількома словами: atter «гній, отрута», да. ātor, āttor «отрута, запалення», н. Eiter «гній», двн. eitar, нл. etter «гній», дс. ettar, дфриз. atter, шв. etter, дісл. eitr «отрута», н. (діал.) Eiß, двн. eiz «нарив» < герм. *ait-(ra)- «гнійний нарив» // гр. oidáein «опухати», oĩdos «пухлина», ді. indra- «сильний», стсл. isto «череву», псл. *jъsto (< *id-sto-); арм. aĩnum «пухну, опухаю» < іе. *oid-/id-/ind- «опухати» [5]. На основі значення «нарив» розвинулися переносні значення. Одне з них – eitel «гнівний» у давньофризській мові, тому велетні вважалися недобрими істотами.

У німецькій мові слово Gift «отрута» виникло від германського кореня *geb-/gab-/gāb-: а. gift «дар, подарунок», да. gift «нагорода, викуп за наречену», дс., снл., двн. gift, дфриз. ieft «дар, подарунок», н. Mitgift «придане», дісл. gipt, gift «щастя, подарунок», норв., шв., данськ. gift «дар», гот. fra-gifts «заручини, заручення; послуга» да. giften «виходити заміж», дісл. gipta-sk «виходити заміж», двн. giften «давати, дарувати», герм. *gefti- «дар» [5]. У німецькій мові відбулося звуження значення слова Gift, воно стало означати «отрута» (гр. dōs «дар, ліки, отрута»).

Англійське слово bane «отрута» пов'язане з гніздом слів із значенням «смерть», «вбивця»: да. bana, двн. bano «смерть, зурочення», дс. bano «вбивця», гот. banja «удар, рана», дісл. ben «удар, рана», да. benn, дс. beni-wunda «рана», дісл. bani «смерть, вбивця», шв. bane (поет.) «смерть», н. Bahn «шлях» (< «пробите»), двн. ban, нл. baan, снн. Vane < герм. *ban- «бити» // авест. banta- «захворілий, чахлий», корн. bonu «сокира» > іе. *bhen- «бити, рубати» [5]. З одного боку, етимологічний аналіз дозволяє припустити, що германці вимочували вістря зброї в отруті. З іншого боку, колоті та різані рани нагноювалися, виділялися токсини, що заподіювало людині смерть.

Германський корінь *lub- теж пов'язаний з поняттям отрути: гот. lubja-leis «той, хто знає отрути, трави», lubja-leisei «чаклунство», дісл. lyf «чаклунський, цілющий засіб»,

да. lybb «отрута», двн. lupri «сік рослин, отрута» < герм. *lub-jo «рослина» [8, с. 130]. Германці знали природні отрути. Найбільш компетентними в них були чаклуни, які могли як зцілити людину, так і отруїти. До того ж дослідники вважають, що описи чаклунських обрядів у «Еддах» нагадують шаманські практики народів Півночі, які входили у транс за допомогою порошку сухого мухомору, отруйного гриба. У давньоверхньонімецькій мові слово lupri, очевидно, в силу причин табування, замінилося лексемою gift («дарунок < отрута»») [9, с. 114]

Велетня Іміра годувала корова Аудумла, яка виникла майже одночасно з ним. Молочні ріки витікали з її чотирьох сосків, цим молоком і підтримував своє існування Імір. Молоко вважалося давніми германцями необхідним для вживання: milk «молоко», да. meolk, н. Milch «молоко», двн. miluh, нл. melk, дс. miluk, дфриз. melka, шв. mjölk, дісл. mjölk, гот. miluks; а. milk «доїти», да. melcan, н. melken «доїти», двн. melchan; н. Molke «сироватка», свн. molchen, сил. molken «доїти», да. molcen < герм. *melk-/mulk- «доїти», *mulknō «сироватка», *meluk- «молоко» [6, с. 57].

Корінь *mel- має такі значення: «роздрібноватися, розчинятися» (дісл. mēlva, двн. molawēn «бути вологим», «розплавлятися»), «м'який, ніжний» (брет. blot), «терти, розчавлювати» (ді. mārdati), «танути, розтоплюватися, розчинятися» (гр. meldō, да. meltan, дісл. melta), «гнилий» (дісл. maltr), «слабкий, безсилий» (авест. mruta-, брет.ble), «молодий, ніжний» (стсл. mladъ) [5].

Непряме підтвердження того, що германські лексеми *meluk- «молоко» та *miliþ «мед» мають спільне походження, є згадка у міфах, що ейхерії Одіна харчувалися медом, тобто «медвяним молоком», яке давала коза Хейдрун. Вважається, що мед та молоко (псл. *medъ та melkō) спочатку означали «те, що розтікається» (> «рідина» > «забродила, вируюча рідина») та йдуть до єдиного кореня *med-, який прирівнюється до іе. mad- «вологий, волога» [5].

Давньою назвою меду у германських мовах було слово *miliþ: а. mildew «пліснява», да. mildēaw, meldēaw, н. Mehltau «мучниста роса» (бот.), двн. militou, дс. milidou, гот. *miliþ «мед» < герм. *mil(iþ)- «мед» // хет. melit «мед», лат. mel «мед», гр. méli, дірл. mil, алб. mjaltë «мед», арм. melr < іе. *mel- «мед». Англійське слово mildew та німецьке Mehltau були створені складанням основ із значенням «медова роса» (другий компонент daww-). У німецькій мові відбулося переосмислення «мед» > «борошно», рос. «мука» внаслідок народної етимології. До цього гнізда слів належать також дісл. milska «напій», да. milisc «медоподібний», двн. milsca «напій» [6, с. 57].

У давніх германських мовах індоєвропейське позначення меду *miliþ- було витіснене новим словом hunang-: а. honey «мед», да. hunig, н. Honig «мед», двн. honag, нл. honing, дс. honeg, шв. honung, дісл. hunang < герм. *huna(η)ga- «мед» // гр. knēkós «жовтуватий», ді. kāñcaná-h «золотий», < іе. *k(e)nəko-/kəna- «жовтуватий, золотистий». Якщо германський корінь пов'язаний з латинським словом capicae «висівки» (< *k(u)am-), пруським cuncan «коричневий», російським «куниця» («коричнева»), то він може сходити до індоєвропейського *keu/keu «коричневий, жовтуватий» [5].

Під час сну Імір спитнів, під його лівою рукою з'явилися чоловік та жінка, а одна нога з іншою зачала сина [10]. Піт як волога спричинив зародження нових істот: а. sweat «піт», да. swāt, дс. swēt, н. Schweiß «піт», двн. sweiz, шв. svett, дісл. sveiti, н. schwitzen «пітніти» < герм. *swait-/swit- «пітніти, піт» // лат.

sūdor «піт», кіпр. chwys, ді. svēda-h «піт», лтш. sviedri < іє. *sūejd-/sūojd- «пітніти» [5].

Ім'я закінчив своє життя від рук Одіна, Віллі та Ве, які заповнили світ його кров'ю: а. blood «кров», да. blōd, н. Blut «кров», днв. bluot, нл. bloed, дс., дфриз. blōd, шв. blod, дісл. blōð, крим.-гот. blut, гот. blōþ < герм. *blōða- «кров». Походження цього слова невияснене. В інших мовах кров позначали корені *aser- і *kreu-/krū-. Припускається, що вони означали внутрішню кров в організмі та зовнішню на тілі людини.

Найчастіше германський корінь *blōða- розглядають як індоєвропейський дісприкметник *bhlō-tó- та пов'язують з німецькими словами Blume «квітка», blühen «квітнути», Blute «цвіт, цвітіння» < іє. *bhelə/bhlē/bhlō, що пояснюється як «набухати, рясніти, переповнюватися». З одного боку, значення спирається на поняття «пишно квітнути» (> «квітка, рослина»), а з іншого – «те, що наповнює організм» або «те, що струменіє» при його пораненні. Дослідники пов'язують поняття «текти» та «проростати, лопатися, прориватися»: а. sprout «проростати, рости»; spurt «вирувати». У трактовці поняття Blut враховуються смисли «набухати», «лопатися», «вирувати». «Кров» розуміється як те, що робить організм пружним, стійким та те, що струменить або вирує при пораненні.

За іншою гіпотезою, індоєвропейський корінь *bhel- міг дати два семантичних деривата: по-перше, «світло, блиск, спалах, полум'я, блискавка» (дісл. bāl «полум'я», лат. flamma «полум'я», дісл. blik «сяяння, золото», н. Blitz «блискавка», да. blæsc «факел, вогонь»), по-друге, «яскрава пляма, колір, забарвлення» (ді. bhālam «блиск, чоло», днв. blas-ros «кінь з білою плямою на чолі», лтш. blaikums «пляма», дс. blī «колір, забарвлення», свн. blīchen «сяяти, почервоніти», ді. bradhna-h «червонуватий»). Германська лексема *blōða- сходиться до другого семантичного деривата індоєвропейського кореня *bhel- «сяяти» та означає «яскрава (кольорова, вогняно-червона) пляма» (очевидно, заміна-табу індоєвропейського позначення крові).

Дослідники намагалися пов'язати поняття «кров» з іншими кольорами: іє. *melē «чорний», гр. melas «брудний, вкритий плямами», дан. blāo (< *mlēwaz) «блакитний», днв. bluot «кров», да. blæc «чорний». Можливо, гот. blōtan «служити богу, шанувати бога, приносячи йому жертву», дісл. blōta, да. blōtan, днв. blōzan «приносити жертву», дісл. blætr «шанований» (< *blōti-), а. bless «благословляти», да. blēdsian (< герм. *blōdisōn «окропляти кров'ю», іє. *bhlō) [5].

Інше вбивство було здійснене карликами Ф'яларом та Галаром мудреця Квасіра [11]. Його кров вони змішали з бджолиним медом, утворивши напій «мед поезії». Квасір був створений при змішуванні слини богів-асів та богів-ванів. Слина у германських мовах позначалася кількома словами: а. drabble «бруднити», снн. drabbeln «бризкати слиною», dravel «бідність, злидні», а. drivel «бризкати слиною, говорити дурниці» (> «верзти казна що»), да. drefian «бризкати слиною», дісл. blōd-drefjar «плями крові», дісл. drafl «балаканина», дісл. drafl «бруд, дурниці, нісенітниця», шв. dravel «нісенітниця, базікання», дісл. draffi «скисле молоко», розвиток значення відбувався таким чином: «бруд > слина > бризкати слиною > базікати» [5].

Германський корінь *frað- також позначав слину: дшв. frdha «піна, слина», снн. vradern «дихання, подих» < герм. *frað- «дути, бризкати»; герм. *fraud- чергується з *frað- за законами аномального аблаута [5].

Слина позначалася також словом hrak: днв. rahho, да. hrāsa «відкашлювання, слина», дісл. hrāki «слина», норв. gaake, шв. (діал.) rake «слина», дісл. hrækr (< іє. *krēgi-) «крик», дісл. (мн.) skrok (< герм. *skrakwa-) «брехня», норв. skrok «брехня» // лит. kregždė «ластівка», krėgėti «хрюкати» [5].

Це одне слово вживалося для позначення слини: днв. Seivar «недоумкуватий» (букв. «пускає слину»), снн. sēveren, снл. severen, свн. seifern, «пускати слину», снн. sever «слина», дфриз. sever «слина, піна, слиз» < герм. *saibra «слина» < іє. *sej- «проціджувати, випускати воду» [5].

Слина позначалася також наступною лексемою: а. slobber «слина, розпускати слину», са. beslobber, нл. slobberen, снн. slubberen; дісл. slafr «базікання», ісл. slafra «розпускати слину», норв. slabbe, шв. slubba «бруднити, слинити», снн. slabben «бруднити», а. slaver «розпускати слину»; дісл. slefa «слина, слиз», норв. (діал.) sleve, sleva «грудка згорнутої крові», ісл. slefja, норв. (діал.) slevja «слина», «розпускати слину», шв. (діал.) slevig «слизистий, липкий». Одна гіпотеза про походження цього слова говорить про його звуконаслідувальний характер: у всіх гніздах слів спостерігається незакономірне чергування *slab-/slub-. Інша гіпотеза припускає *sle-/slej-/sleç- (норв. sleiva «бруднити») та зводить корінь до індоєвропейського *selə-/slē- «випускати, відпускати» [5].

Поняття «слина» мало відношення і до поняття «блювати»: а. spew «блювати», да. spēowan (слаб. дієсл.), spīwan (сил. дієсл., мин. ч. spāw), н. speien «плювати», днв. spī(w)an, нл. spruwen, снн., снл. spouwen, дс. spīwan, шв. spy «рвати, нудити», дісл. spūja, гот. speīwan «плювати» < герм. *spīw-/spaiw- «плювати, блювати» // гр. ptūein (< *spīein) «плювати», лат. spuere «плювати», лит. spjūti «плювати», рос. плевать, псл. *pjūti (pj- > pl-) < іє. *(s)p(h)jēç-/sphjū- «плювати»; н. spucken «плювати»; а. spit «плювати», да. spitan, н. (діал.) spützen (*spit-), а. spout «бити струменем, литися», са. spūten, снл. spouten, нл. spuiten, снн. spūzen «бризкати», дісл. spūta «плювати», норв. sputa (< герм. *sput-/spūt-); н. Speichel «слина», гот. spaiskuldr «слина» (sprai- + skul-«полоскати» + суфікс -tro-) [5].

Як можна помітити, германське слово «слина» пов'язане із значенням «бруд». «слиз». Чому слина у германо-скандинавських міфах стала життєтворчим фактором, невідомо. Можна припустити, з одного боку, вона зовнішньо нагадувала чоловіче сім'я, а, з іншого боку, у переказах багатьох народів деміург створює людину з бруду, глини, пилу земного.

У германських народів існують перекази про створіння, яке мочиться у колодязі та псує питну воду. Це створіння на ім'я Брунмігі згадує «Сага про Хальфса та воїнів Хальва», в якій конунг Хьорлейв своїм розжареним списом відігнав Брунмігі від води. Ім'я Brunnmigi використовувалося як кенінг для лисиці, а сам Брунмігі зображувався у вигляді антропоморфного лиса. Лексема brunн означає «колодязь, джерело». Слово *mīg має такі значення: н. Mist «гній», днв. mist «гній», да. meox «гній», нл. mest, дс. mist, гот. maihstus «гній», ці слова є дериватами дієслів: да. mīgan «мочитися», свн. mīgen, нл. miegen, шв. (діал.) mīga, дісл. mīga «мочитися» < герм. *mīg-/mih- «мочитися» (> *mihstuz «гній») // гр. omeichein «мочитися», лат. mingere «мочитися», ді. mēhati «мочитися», лит. mūžti «мочитися», рос. мезга, псл. *mēzga «сік рослин, кашоподібна маса», арм. mēz «сеча», тох.-В mišo «сеча» < іє. *mojēh-/mejē-/mīgh- «мочитися». В. В. Левицький відносить сюди ж гідроніми у Харківській області – Мжа, Мож; да. miсga «сеча»,

меох «гній»; да. migol (< *migula-) «сечогінний» (напій); можливо, да. (ge)māg «поганий», «безсоромний» < герм. *maig- // гр. moichós «розпусник» [5].

З поняттям «гній» пов'язаний корінь *sker-: н. Harn, днв. har(a)n, да. scearn «гній», шв. skarn «нагар на свічці», дісл. scarn, нн. scharn «гній», н. Schierling «болиголов», днв. skerning, снл. sc(h)eerlinc (< герм. *harn-/skarn- «те, що виділяється») [5].

Ще одне слово *stal- позначало сечу: а. stale «сеча», снн. stal «сеча коней», н. stallen «мочитися» (про коней), снн. stallen < герм. *stal- «мочитися» // гр. stalassō «капати, текти», сбрет. Staut (< *stal-to-), лит. tužiti «ставати вологим», рос. толстый (< «набухлий») < іє. *stel- «текти, випускати рідину» [5].

Поняття «сеча» передавало також слово *hland-: дісл. hland «сеча», ісл. hland, фар., норв., дшв. land «сеча», а. (діал.) lant, да. hland «сеча» < герм. *hland- «сеча». Походження цього слова є невиясненим. Дослідники зіставляють його з лит. klānas «каложа». Однак лит. klānas зводиться до іє. *skel- «гнути» («гнути» > «схил», «заглиблення» > «каложа»). В. В. Левицький вважає, що «сеча» може бути дериватом поняття «різати» («різати» > відділяти > виділяти), тому невиключно, що герм. *hland- є дериватом іє. *(s)kel- «різати» [5].

Висновки. Етимологічний аналіз назв фізіологічних рідин показує, що германці надавали цим рідинам виняткового значення. Вода, молоко, кров, сеча вважалися необхідними в існуванні людини, без них люди не могли жити. Вода, кров, слина, за германо-скандинавською міфологією, були необхідні для створення людини, інших істот та світу в цілому. В актах творіння обов'язково присутня одна з цих рідин. При створенні першої людиноподібної істоти-велетня використовувалася вода, при створенні земного світу – кров, при створенні наймудрішої людиноподібної істоти – слина. Кров та бджолиний мед були складниками меду поезії. Для підтримки сил та діяльності вживалися мед та молоко. Отрута використовувалася як для вбивства, так і для лікування.

Література:

1. Селіванова О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2006. 716 с.
2. Осадча Л. В. Мовна картина світу: культурологічний аналіз. Культурологічний альманах. 2022. Вип. 4. С. 201–209. DOI: <https://doi.org/10.31392/cult.alm.2022.4.26>
3. Степаненко М. Мовна картина світу й енциклопедичний дискурс: когніція, претекст, постскрипtum. *Енциклопедичний вісник України*. 2022. Вип. 14. С. 10–26. DOI: [10.37068/evu.14.2](https://doi.org/10.37068/evu.14.2)
4. Близнюк К. Асоціативний образ Батьківщини в мовній картині світу української молоді. *Мова: класичне-модерне-постмодерне*. 2022. Вип. 8. С. 63–82. DOI: <https://doi.org/10.18523/lcmp2522-9281.2022.8.63-82>

5. Етимологічний словник. URL: www.goroh.pp.ua
6. Левицький В. В. Основи германістики. Вінниця: Нова книга, 2008. 528 с.
7. Orchard A. Dictionary of Noth Myth and Legend. London : CASSELL Wellington Haus, 1997. 246 p.
8. Жлуктенко Ю. О., Яворська Т. А. Вступ до германського мовознавства. Київ : Вища школа, 1986. 232 с.
9. Левицький В. В. Історія німецької мови. Вінниця : Нова книга, 2007. 216 с.
10. Price N. Children of Esh and Alm: a History of the Vikings. New York : Basic Books, 2020. 624 p.
11. Guerber H. A. Myths of the Norsemen: from the Eddas and Sagas. New York : Dover Publication, 1992. 496 p.

Khomenko T. Names of physiological fluids in the ancient Germans world view

Summary. The article is devoted to the use of physiological fluids in the ancient Germans world view. In their strengthening of the processes of migration, globalization, migrants to people who are in situations of contact with the culture and language of other peoples need to have an idea of the historical development and current state of the small world view of the land, the representatives of which they communicate. Such knowledge allows many to avoid misunderstandings during social contacts. Even W. von Humboldt emphasized that each nation sees the world in its own way and reflects its worldview. Modern researchers consider the world view as a collection of undisguised and hidden meanings. The purpose of the article is to find out the meanings of the philological fluids of the world view of ancient Germans with the help of etymological and semantic analysis.

Lexemes for physiological fluids are found in Germanic Scandinavian myths and sagas. Acts of creation include water, blood, slime, sweat, honey. Etymologically, these words mean “moisture”, “that which spreads”, “that which flows”. Thus, moisture was considered the basis of life. The first intelligent giant Ymir was created from water, man and woman were created under the arm from his sweat, the whole world is from his blood, the wisest intelligent being Kvasir was created from saliva, the sacred honey of poetry from blood and bee honey.

The Germans considered water, milk, honey, and urine to be necessary for maintaining life and functioning of the body. Water supported the existence of the World tree, every day it was watered with water from the sacred spring of Urd, milk from the cow Auðumbla fed Ymir, honey was given by the goat Heidrun for food of einherjar. Urine of people and animals was used in medicine. The poison was used for treatment, but it could also be used to kill. Poison and urine were used for magical purposes, as evidenced by their etymological meaning.

Keywords: ancient Germans, world view, physiological fluid, lexeme, unity of senses.